

İŞSİZLİK VE EMPERYALİZM

Baran Dergisi, 19 Kasım 2009

Yıldırım Koç

Bugün insanlarımızın en büyük sıkıntılarında biri işsizliktir. Hemen hemen her evde en az bir işsiz vardır. İşsizlik, ülkemizdeki birçok toplumsal sıkıntının temel nedenlerinden biridir. İşsizlik ve yoksulluk el ele gitmektedir. Rüşvetin, hırsızlığın, gasp olaylarının, fuhuşun, ahlak dışı ilişkilerin artmasında ve yaygınlaşmasında işsizliğin ve beraberindeki yoksulluğun büyük etkisi vardır.

İşsiz, çalışma yeteneğine ve isteğine sahip olup, iş aramaya rağmen iş bulamayan kişidir. Diğer bir deyişle, her çalışmayan kişiyi işsiz saymak doğru değildir. Bu nedenle, ülkemizdeki işsizlerin sayısı, bazılarının ileri sürdüğü gibi, 10-15 milyon değildir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun istatistiklerindeki bazı çarpıklıkları da dikkate aldığımızda, işsizlerin sayısı 6-7 milyon, işgücüne oranları da yaklaşık yüzde 22-23'tür. Ancak tehlikeli olan, bu sayının ve oranın artmasıdır. Ayrıca, sayıları giderek artan insan da artık çalışma imkanını ve arzusunu da kaybetmekte, işsiz kabul edilmemekte ve yoksulluğa terk edilmektedir.

Türkiye'de işsizlik, yaşanan son krizle birlikte artmaktadır. Karşılaştığımız yeni bir sorun ise, diplomalı işsizlerin sayısındaki hızlı yükseliştir. Geçmişte kendi alanında eğitim görmüş veya ustalaşmış bir kişinin işsiz kalması düşünülemezdi. Ancak günümüzde çok sayıda vasıflı insan ve üniversite diplomalı meslek sahibi genç, işsiz durumdadır. Bu sıkıntı, işsizlik verilerinde gözükmeyen iki tür işsizliği de artırmaktadır.

Bunların biri, "eksik istihdam" adını verdiğimiz durumdur. Mesela bir inşaat mühendisi, mesleğini icra edebileceği bir iş bulamayınca, bir dükkanda tezgahçılık yapabilmektedir. İstatistiklere göre bu kişi çalışmaktadır ve işsiz değildir. Ancak gerçekte bu kişi, sahip olduğu özelliklere uygun bir işte çalışmamakta, yeteneklerini kullanamamakta, sürekli inşaat mühendisliği işi aramaktadır. Burada "eksik istihdam" söz konusudur.

İkinci durum ise "gizli işsizlik"tir. Üniversiteyi bitirmiş, askerliğini yapmış birçok genç, eğitime uygun iş bulamadığından, babasının dükkanında çalışır gözükmektedir. Gencin babası, "aman bizim delikanlı haylazlık yapmasın, sağa sola takılıp başını belaya sokmasın" diye, ona dükkanda göstermelik bir iş vermiştir. Bu gencin dükkandaki işe katkısı çok azdır ve belki hiç yoktur. Bu kişi, Türkiye İstatistik Kurumu'nun kayıtlarında "ücretsiz aile çalışanı" olarak gözükmektedir. Kayıtlara göre, iş sahibi bir insandır. Ancak gerçekte işsizdir.

Türkiye'de bildiğimiz işsizliğin yanı sıra, eksik istihdam ve gizli işsizlik de hızla yükselmektedir. İşsizliğin yüksek düzeyinin ve daha da artmasının en önemli nedeni ise emperyalizmdir. Emperyalizmle mücadele edilmeden, işsizlikle başarılı bir biçimde mücadele edilebilmesi mümkün değildir. İşsizlikle mücadele, emperyalizme mücadeleden geçmektedir.

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri, Türkiye'nin 1 Ocak 1996 tarihinde Avrupa Birliği ile girdiği gümrük birliğidir. Gümrük birliği ilişkisinden sonra Avrupa'da üretilen mallar Türkiye'ye gümrüksüz olarak girdi ve Türkiye'de birçok işletmenin kapanmasına veya küçülmesine yol açtı. Bu işyerlerinde çalışan birçok işçi bu nedenle işsiz kaldı.

İşsizliğin diğer bir nedeni, emperyalist güçlerin Türkiye'de özellikle 2001 yılından itibaren uygulattıkları "aşırı değerli Türk Lirası ve yüksek faiz" politikasıdır. Birçok insan, bir ülkenin parasının kıymetli olmasını, o ülkenin itibarının ve ekonomisinin gücünün göstergesi olduğunu zanneder. Bu anlayış yanlıştır. Bir ülkenin parasının "yüksek fiyattan" satılması, bazı durumlarda iyidir ve gücün göstergesidir, bazı durumlarda ise kötüdür ve zayıflığın göstergesidir. Türk Lirası gerçek fiyatının üstünde bir biçimde değerlendirilince, Türkiye'nin dışarıdan aldığı mallar ucuzlamaktadır. Böyle bir durumda, insanlar yerli malı kullanmak yerine, daha ucuza gelen yabancı mallara rağbet etmektedir. Hele milli kimliğimizin ve değerlerimizin aşındırılıp, insanlarımızın yabancı hayranı haline getirildiği şartlarda, yabancıların mallarına rağbet daha da artmaktadır. Dışarıdan satın alınan her kamyon mal, Türkiye'de belki onlarca işçinin işini kaybetmesi anlamına gelmektedir. Ayrıca, Türk Lirası aşırı değerli olunca, Türkiye'de üretilen ürünlerin yurt dışına satışı daha da zorlaşmaktadır. Örneğin, Çin'de 5

Dolara satılan bir ürün Türkiye'ye bugün getirilirse, yaklaşık 7,5 liradır. Bir dolar bir liraya eşit olursa (Türk Lirası daha da değerlenirse), bu malın Türkiye'deki satış fiyatı 5 lira olacak, herkes bu malı almaya koşacaktır. Buna karşılık, bir dolar 2,5 liraya çıkarsa, Çin'de 5 dolara satılan malın Türkiye'deki fiyatı 12,5 lira olacaktır. Bu durumda, bu malın binlerce kilometre uzaktaki Çin'den getirilmesi yerine Türkiye'de üretilmesi ve iç pazarımızda satılması mümkün olacaktır. Bu ise işsizlerimize yeni iş alanlarının açılması demektir.

İşsizliğin artmasının diğer bir nedeni, yabancı hayranlığı ve kendi öz gücümüzü küçümseme eğilimidir. Yerli malların kullanımının teşvik edilmesi son derece önemlidir.

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri, emperyalist ABD'nin ve Avrupa Birliği'nin isteklerine boyun eğilerek, tarım sektörüne verilen desteğin kaldırılmasıdır. Bundan 15-16 yıl önce, Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 45'i geçimini tarımdan sağlayabiliyordu. Ancak emperyalistlerin dayatmaları sonucunda tarıma verilen destek hemen hemen tümüyle kaldırılınca, insanlarımız köyde geçim sağlayamadı ve şehirlere göç ederek, işsizler ordusuna katıldı. Bugün geçimini tarımdan sağlayan insanlarımızın oranı yüzde 25-26 seviyesine kadar gerilemiştir. Tarıma verilen destek azaldıkça, Türkiye'nin dışa bağımlılığı daha da artmıştır. Bir dönem Türkiye'den komşu ülkelere davar kaçırlırken, günümüzde İran'dan ve diğer bazı ülkelerden Türkiye'ye hayvan sokulmaktadır. Bugün Türkiye, yüzyıllardır kendi ürettiği birçok tarımsal ürünü dışarıdan satın almaktadır. Türk Lirasının aşırı değerli tutulması, özellikle hayvan ve diğer tarımsal ürünlerin Türkiye'ye ucuza getirilmesine, köylümüzün yoksullaştırılmasına ve köyde geçimini sağlayamaz duruma itilmesine sebep olmaktadır.

Emperyalist güçlerin dayatmasıyla gerçekleştirilen özelleştirmeler de özellikle köylerimizde yoksullaşmaya ve göçe yol açmaktadır. Bir dönem ülkemizde 630 bin dolayında köylü ailesi tütün üretimiyle hayatını kazanırdı. Sigara ithalatının serbest bırakılmasıyla başlayan süreç, yabancılara sigara üretim izni verilmesine, ithal tütün miktarının artmasına ve Tekel'in özelleştirilmesine kadar gelişti. Bir dönem dünyaya Türk tütününü satan ülkemiz, bugün net tütün ithalatçısı durumundadır. Bir dönem sayıları 630 bin civarında olan tütün üreticisi aile ise perişandır. Özellikle Tekel'in sigara fabrikalarının kapatılması sonrasında sigaralardaki Türk tütününü oranı iyice düşürülmüştür. 8-10 dönüm kıraç toprakta emek yoğun bir çalışmayla geçimini sağlayan Türk tütün üreticisi bugün açlıkla karşı karşıyadır. 10 dönüklük kıraç arazide başka bir ürün yetiştirilerek geçim sağlamak mümkün olmayınca, bu insanlarımız şehirlere göçe zorlanmakta, işsizler ordusunun saflarına katılmaktadır.

Devlet fabrikaları kapandıkça, işsizlerin sayısı daha da artmaktadır.

Diplomalı işsizliğin en önemli nedeni ise, plansız programsız bir ekonomi ve eğitim politikasıdır. Normal olarak yapılması gereken, ekonomideki muhtemel gelişmelere ilişkin tahminler temelinde mühendis, iktisatçı, işletmeci, tornacı, v.b. ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve eğitim sistemimizin buna göre biçimlendirilmesidir. Ancak özellikle AKP iktidarı döneminde bu tür hesaplar tümüyle bırakılmış, açılan yeni üniversitelerde yeterli eğitim kadrosu yokken, onbinlerce öğrenci alınarak, üniversite açılan illere gelir sağlanmış, insanlara umut verilmiştir. Ancak bu okullardan mezun olan gençlerin çok büyük bölümü yetersizdir ve ayrıca bu mesleklere talep de yoktur. Bu durumda üniversite diplomasına sahip gençler arasında işsizlik, eksik istihdam ve gizli işsizlik hızla yaygınlaşmaktadır. Türkiye'de plan uygulamasını kaldıranlar ise emperyalist güçlerdir.

İşsizlik, ülkemizin kanayan yarasıdır. İşsizliğin en önemli sorumlusu emperyalizmdir. İşsizlikle mücadele, emperyalizmle mücadele edilmeksizin başarıya ulaşamaz. İşsizliğin çözümü, ABD ve AB emperyalizme karşı mücadeleden geçmektedir.